

FERRAGOSTO

A magyarországi kiegyensúlyozott termelés egyik fontos eleme, hogy nyáron is van kiemelt bárányértékesítési időszak. Az olasz Ferragosto ünnepen sok helyen a különleges minőséget képviselő magyar bárányhús kerül az asztalra.

ÁGAZATI HELYZETKÉP

A juhágazat az elmúlt másfél-két évtizedben teljesen egy főtermékűvé vált, így megítélésének alapját az élőállat- és húskibocsátás adja. Elemzésünk az utóbbi években bekövetkezett létszámváltozással foglalkozik.

MELLÉKTERMÉK, DE TALÁN NEM MELLÉKES

A ruhaipari felhasználáson kívül kezdik felfedezni a gyapjú egyéb felhasználási módjait. Jávor Bence a pelletált gyapjú szerves trágyaként való alkalmazásában látta meg a potenciált.

Magyar Juhászat és Kecsketenyésztés

Szerkeszti
a szerkesztőbizottság
32. évfolyam
2023/7

A szerkesztőbizottság tagjai: Jávor András tiszteletbeli elnök,
Borovka Zsuzsanna, Kirsching Ágnes, Kukovics Sándor, Lehoczki Áron.
Főszerkesztő: Mezőszentgyörgyi Dávid

Mezőszentgyörgyi Dávid

Ferragosto

A magyarországi kiegyensúlyozott termelés egyik fontos eleme, hogy nyáron is van kiemelt bárányértékesítési időszak.

De mi is az a Ferragosto?

Ez egy hagyományos olasz ünnep, amit minden év augusztus 15-én tartanak. Eredete az ókori Rómáig nyúlik vissza, amikor az emberek különböző isteneknek mondtak köszönetet az esőért és a termékenységért. A katolikus egyház később az Assumption of Mary (Mária mennybevétele) ünnepét is ezen a napon tartotta. Az olasz kultúrában a Ferragosto fontos időszak, ezen a napon az emberek gyakran szabadságot vesznek ki, hogy élvezzék az utolsó nyári szünetet. A városokban és falvakban fesztiválok, koncertek, tűzijátékok és más kulturális események színesítik az eseményt. Emellett a Ferragosto a pásztorhagyományokhoz is kapcsolódik, ilyenkor sokan, hegyekbe vagy falvakba utaznak, hogy élvezhessék az egyszerű élet és a természet adta örömeit.

Az ünnepi asztalokat az olasz konyha finomságai gazdagítják. Az egyik kiemelkedő étel a bárányhús, amely a Ferragosto egyik hagyományos fogása. Az olasz kultúrában a bárányhús különleges jelentőséggel bír, és az ünnep idején különböző módon készítik el. A leggyakoribb bárányhúsétel a „grigliata di agnello”, vagyis a grillezett bárányhús. A bárányhúst finom fűszerekkel és olívaolajjal ízesítik, majd grillezés előtt pácolják, hogy tökéletes ízt és textúrát érjenek el. A grillezett bárányhús szaftos és ínycsiklandó, és tökéletes választás az ünnepi asztalra. Az olaszok előszeretettel készítenek zöldfűszeres báránybordát (costolette d'agnello) is, amit általában serpenyőben vagy sütőben sütnek meg. Egy másik hagyományos étel a „stufato d'agnello”, vagyis a bárányhúsból készült pörkölt, amit lassú tűzön főznek gazdag szószban és zöldségekkel.

A Ferragosto és az ünnepi bárányhúsételek együttesen teszik ezt az időszakot az olasz kultúra és gasztronómia kiemelkedő pillanatává. Az ünnepi asztalokon megjelenő finom ételek és az emberek találkozása szeretteikkel hozzájárul az összetartozás és az öröm hangulatához ezen a napon, sok helyen a különleges minőséget képviselő magyar bárányhússal.

Ágazati helyzetkép

A juhágazat pillanatnyi állapotát a termékkibocsátása, valamint az elmúlt években bekövetkezett létszám (állomány-méret) változása és a főtermék kibocsátásának alakulása határozza meg. Tekintettel arra, hogy az ágazat az elmúlt másfél-két évtizedben teljesen egy főtermékűvé vált, az élőállat- és húskibocsátás adja a kép megítélésének alapját.

A juhlétszám alakulása érdekes hullámvázsonkon ment keresztül az elmúlt 15 évben, amit a juhtartó gazdaságok számának folyamatos módosulása is követett. Ebben az elemzésünkben csak az utóbbi években bekövetkezett létszámváltozással foglalkozunk, az üzemszám változásának értékelése, a támogatások hatásainak elemzése egy későbbi, összefoglaló cikkünkben kerül sorra. Jelen elemzésünkben nem térünk ki a gyapjú értékesítésében az utóbbi években bekövetkezett nagyon is negatív trendekre sem, és a tejtermelés visszazuhanásának elemzését is egy következő cikkünkben kívánjuk megtenni.

A létszám

A juhlétszám az EU-csatlakozást megelőző évtől 2005-ig szinte ugrásszerű növekedést figyelhetünk meg, ami azután 2011-ig jelentős mértékben visszaesett. A különböző támogatási formák és jogcímek bevezetése segített a létszám visszaemelkedésében 2017-ig, azonban az azóta eltelt években a juhlétszám leépülése folyamatos (1. táblázat).

Ez a folyamat mindkét adatforrást figyelembe véve egyaránt bekövetkezett. Anynyi a komoly eltérés a két forrás adataiban, hogy a KSH anyajuhlétszámot tart nyilván, az MJKSZ ENAR nyilvántartásban pedig az éves kort elérő nőivarú juhok száma szerepel. Nos, a 2017 és 2022 között eltelt időszakban

2. táblázat: Az élőjuhkivitel (egyed) alakulása az elmúlt években

Év	Élőjuhkivitel (egyed)			
	Összes juh	Bárány	Összes juh	Bárány
	Teljes év	Teljes év	I. n. év	I. n. év
2018	578 858	514 887	172 877	140 270
2019	591 574	537 323	113 931	97 777
2020	481 120	460 254	102 109	91 256
2021	456 106	451 152	121 436	119 602
2022	430 262	428 885	72 547	72 531
2023			97 138	97 017

Forrás: KSH adatok alapján készítette Kukovics Sándor és Tóth Péter

a KSH adatai szerint 116 900 anyajuh tűnt el az ágazatból, az ENAR-összesítés szerint pedig 166 000 éves kor feletti juhval lett kevesebb.

Ebben a változásban sok tényező szerepelt, amelyek közül az energia- és takarmányárak emelkedése mellett a folyamatos munkaerőhiány volt a legfontosabb. Természetesen, a tulajdonbiztonság megtartásának rizikója is összefügg a munkaerőhelyzettel.

Főtermék-kibocsátás

Előjáróban fel kell hívni arra a figyelmet, hogy az exportliberalizáció 2000 körüli megszüntetéséig Magyarország 16 ezer tonna vágott test egyenértéknek megfelelő meny-

nyiségű élő vágójuhot és juhhúst szállíthatott be (kvóta) az EU piacra, amelyet a legkedvezőbb évben is csak 65 százalékban tudtunk kihasználni.

Az EU-csatlakozás óta eltelt években a valamikori kvóta csak az idősebb generációban hoz elő emlékeket, mára már régen nincs jelentősége, igaz, az előállított főtermékünk mennyisége inkább csökkenő tendenciát követ, ami 2017-től mutat látványos visszaesést (2. táblázat).

A KSH adatbázisa adta keretek között nemcsak az éves összes kivitel létszámadatait vizsgáltuk, hanem a leginkább meghatározó első negyedév adatainak módosulásait is. A táblázatban az összes juhkivitel mellett a báránymarketing adatait külön-külön is bemutatjuk.

A teljes éves juhkivitel adatokból egyértelműen megállapítható, hogy 2018 és 2022 között több mint 140 ezer egyeddel esett vissza a kivitel nagysága. Ami a báránymarketing adatait illeti, ott alig több mint 90 ezer egyed volt a kiesés. Az első negyedév hagyományosan a legfontosabb exportidőszakunk, benne a húsvéti szezon szállításaival. Nos, 2018 és 2022 között az összes juhkivitelben több, mint 100 ezer egyed volt a visszaesés, ami a báránymarketingban kevesebb, mint 70 ezer egyed „hiányát” jelentette. Érdekes módon 2023 első negyedévében 25-25 ezerrel nőtt a juh- és a báránymarketing létszámadata.

Az élőjuhkivitelünk vágott test egyenértékben számított nagysága hasonló képet

1. táblázat: Az anyajuhlétszám változása az elmúlt 7 évben

Évek	KSH – anyajuh (1000 egyed)*	Egymást követő évek közötti eltérés (1000 egyed)	ENAR – MJKSZ éven felüli nőivarú juh (1000 egyed)**	Egymást követő évek közötti eltérés (1000 egyed)
2017	810,2	-	986	-
2018	797,5	-12,7	958	-28
2019	781,7	-15,8	889	-69
2020	754,0	-27,7	831	-58
2021	720,4	-33,6	834	+3
2022	693,3	-27,1	820	-14
2017-2022	-	-116,9	-	-166

*Forrás: KSH STADAT – december 1-jei adatok alapján készítette Kukovics Sándor
**Forrás: MJKSZ Időszaki Tájékoztatók 2017-2022 – adatok alapján készítette Kukovics Sándor

3. táblázat: Az élőjuh kivétel vágott test egyenértékben (vte.) mért húsertéke (ezer tonna)

Év	Élőjuh kivétel vágott test egyenértékben (ezer tonna)			
	Összes juh	Bárány	Összes juh	Bárány
	Teljes év		I. n. év	
2018	7,229	6,160	2,077	1,892
2019	7,786	6,112	1,603	1,109
2020	5,849	5,220	1,379	1,036
2021	5,198	5,072	1,409	1,356
2022	4,892	4,863	0,822	0,822
2023			1,102	1,099

Forrás: KSH adatok alapján készítette Kukovics Sándor és Tóth Péter

4. táblázat: Az élőjuh-, valamint a kecskeimport és -export határparitások értéke

Év	Élőjuh és kecske			
	Import Ft	Import €	Export Ft	Export €
2022 teljes év	248 740 732	639 176	19 511 126 060	49 933 877
2022 első negyedév	49 308 862	131 489	6 909 548 634	18 610 777
2023 első negyedév	30 367 856	77 932	7 758 001 197	20 216 812

Forrás: KSH adatok alapján készítette Kukovics Sándor és Tóth Péter

5. táblázat: A juhhúsimport és -export határparitások értéke

Év	Juh- és kecskehús, frissen, hűtve vagy fagyasztva			
	Import Ft	Import €	Export Ft	Export €
2022 teljes év	616 629 656	1 594 772	1 072 143 647	2 730 818
2022 első negyedév	238 595 827	650 769	283 414 153	767 957
2023 első negyedév	210 709 641	548 750	292 338 310	755 960

Forrás: KSH adatok alapján készítette Kukovics Sándor és Tóth Péter

mutatott, mint amit az egyedszám esetében megfigyelhettünk: folyamatos volt a csökkenés, de 2023 első negyedévében érzékelhető emelkedés következett be a 2022-es adatokhoz képest (3. táblázat).

Igaz, hogy a tendencia hasonló volt, az érték azonban „siralmas” visszaesést mutatott. A vizsgált időszakban több, mint 2300 tonna vágott test egyenértékben (vte.) számított mennyiséggel csökkent a juhkivételünk nagysága. Az élőbárányexport vte.-ben számított húsmennyisége 1297 tonnával csökkent a vizsgált időszakban.

Az első negyedévek adatait vizsgálva talán még meglepőbb volt a változás. A 2018 és 2022 közötti időszakban kevesebb, mint a felére (-1255 tonna) zuhant vissza a vte.-ben számított összes juhkivételünk. A báránymennyiségben lényegesen kisebb volt a zuhanás, és „csak” 1070 tonna volt a különb-

ség. Ezzel együtt az összes juh vte.-ben számított kivételünk több, mint 280 tonnával, a báránymennyiségünk pedig 277 tonnával emelkedett 2022 és 2023 között.

A juh-, juhhúsimport- és -exportérték változása

Tekintettel arra, hogy az élőjuh- és húskivételünk határparitások értékeit 2022-ben már 2015-2021 közötti időszakra vonatkozóan elemeztük, a jelen cikk keretei között a 2022-es élőjuh- és húskivétel, valamint a 2022. és 2023. év első negyedévének összehasonlítására szorítkozunk (4. táblázat). Az adatok tartalmazzák az élő kecske adatokat is, azonban ezek aránya nem éri el a 0,5 százalékot sem, így azzal külön nem foglalkozunk.

A 2022-re vonatkozó összesített adatok szerint az élőjuh kivételünk határparitások értéke meghaladta a 19,5 milliárd forintot, ami

több mint 49,9 millió euró bevételt jelentett az országnak.

Ugyanezen évben az élőjuhimportunk értéke meghaladta a 248 millió forintot – ami több mint 639 ezer euró kiadást jelentett az ország számára.

Az első negyedéves adatokban érzékelhető módosulás következett be 2022 és 2023 között. Az élőjuhimport forintban és euróban számított értéke jelentős mértékben zuhant a két év között, ugyanakkor az export értéke csaknem 849 millió forinttal – több mint 2,6 millió euróval – lett nagyobb 2023 első negyedévében (4. táblázat).

A juhhúsadatok a friss, hűtött vagy fagyasztott juh- és kecskehúsadatokat egyaránt magukba foglalják, de ezen belül a kecskehús mennyisége a 0,15 százalékot sem érte el, így azzal külön nem foglalkoztunk.

A teljes juhhúsimportunk (5. táblázat) értéke 2022-ben meghaladta a 616 millió forintot (több mint 1,594 millió euró). Ezzel szemben az exportunk meghaladta az egymilliárd forint (több mint 2,7 millió euró) értéket.

A juhhúsimport mennyisége fokozatosan emelkedett az utóbbi években (2021-ben 120 tonna, 2022-ben 170 tonna és 2023 várható értéke 230 tonna). Ezzel szemben a húsexportunk inkább leépülő trendet követett: 2021 – 400 tonna; 2022 – 330 tonna, 2023 várható értéke 300 tonna.

Az első negyedéves értékadatokat vizsgálva az import forintban és euróban számított értéke egyaránt jelentős mértékben csökkent. Érdekes módon, ez a trend az exportadatokban is megfigyelhető volt – ami a csökkenő kivételt tekintve teljes mértékben érthető is volt.

Az árak

Az Agrárközgazdasági Intézet árfelügyelete és az EU-nak történő heti árjelentéseinek összegzése alapján egy meglehetősen érdekes változássorozatot figyelhetünk meg az éves átlagértékekben. A könnyű- (13 és annál könnyebb kg vágott test) és a nehéz (13,1 kg feletti vte.) báránycsoportok vágott test árának (euró/100 kg vte.) éves átlagértékének változásait követhetjük nyomon az 1. ábrán.

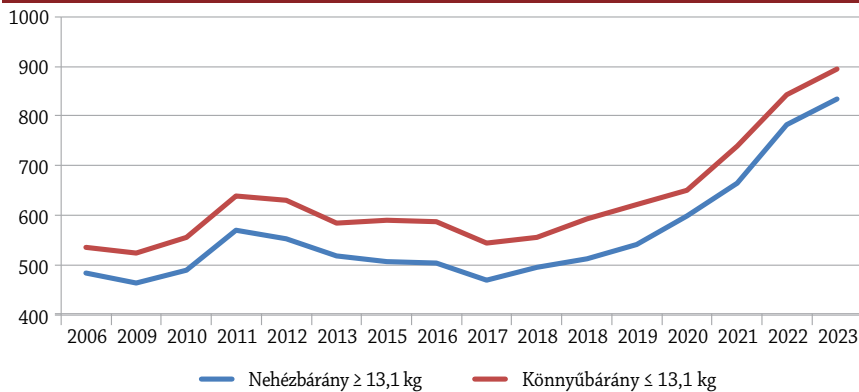
Az egyértelműen kirajzolódik az ábra adataiban, hogy az árak 2006 és 2011 között növekedtek, majd 2016-ig enyhén, de folyamatosan csökkentek. Ezt követően 2020-ig lassú emelkedés történt, amit 2022-ben egy intenzív emelkedés követett, és ami a 2023-as első negyedév adatai alapján tovább növekedhet 2023-ban.

Az adatok szerint a 2022. éves átlagérték a nehézbárányok esetében 783 euró/100 kg vte., míg a könnyűbárányok esetében 844 euró/100 kg vte. volt.

Természetesen, az éven belüli változásokat a heti átlagadatok jelentős mértékben elfedik. Különösen így van ez a 2022. évi és

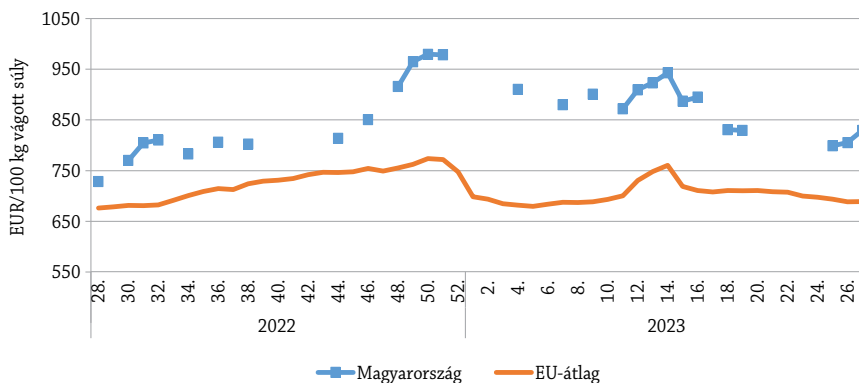
a 2023. év első fél évi heti adatokat tekintve. Ezek érzékeltetése céljából ide emeltük 2. ábraként a könnyűbárányok árának 2022-es és 2023-as heti változásait, amit az AKI az EU adatok alapján készített a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara heti piacfigyelő hírszolgálatára számára.

1. ábra: A nehéz- és könnyűbárányok éves átlagárainak változása az elmúlt 17 évben (euró/100 kg vágott test egyenérték)

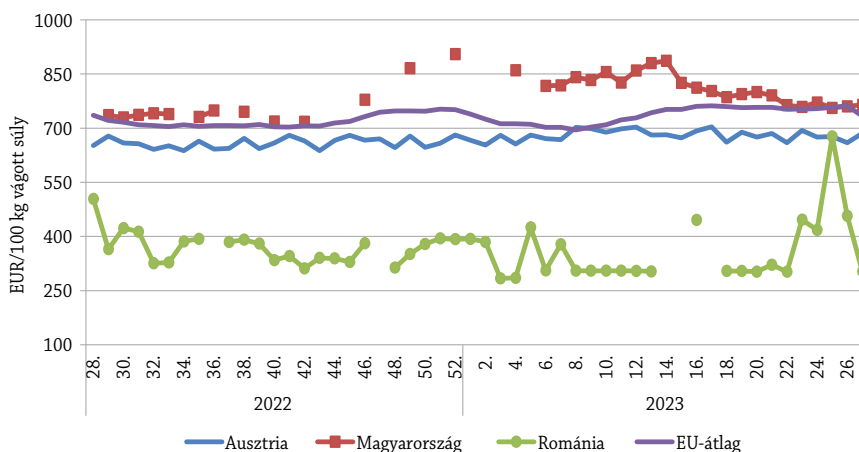
Forrás: AKI adatok alapján készítette Kukovics Sándor

2. ábra: A könnyűbárányok felvásárlási ára Magyarországon és az EU-ban

Forrás: Európai Bizottság, AKI PAIR

3. ábra: A nehézbárányok termelői ára Közép-Európában és az EU-ban

Forrás: Európai Bizottság, AKI PAIR

Az adatok a hazai és az EU könnyűbárányok árának (euró/100 kg vte.) változásait és egymáshoz viszonyított különbségeit mutatják be.

Tekintettel arra, hogy a JTT kezdeményezésére évek óta sor kerül a nehézbárányok hazai heti átlagárának jelentésére is, lehetőségünk van arra, hogy a nehézbárányok árának változását ugyancsak nyomon kövessük. A 3. ábrán a nehézbárányok hazai árának változásait tekinthetjük meg az EU átlagárához és a közép-európai más EU-tagállamok áraihoz hasonlítva. Ezt az ábrát is az AKI készítette az EU adatok alapján a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara heti piacfigyelő hírszolgálatára számára.

Következtetések

A bemutatott adatokból és tendenciákból az alábbi következtetéseket vonhatjuk le:

- Nem állt le a hazai juhlétszám csökkenése a bevezetett támogatások hatására sem.
- A létszámcsökkenéssel párhuzamosan természetesen csökkent a kibocsátott és exportra vitt főtermék mennyisége – egyedszámban és vágott test egyenértékben fokozatos a csökkenés, bár 2023 első negyedévében érzékelhető emelkedésre került sor.
- A megemelkedett árak egyértelműen hozzájárultak a főtermékexport határparitáisos értékének emelkedéséhez.
- A hazai könnyű- és nehézbarányok árai továbbra is lényegesen meghaladják az EU átlagárakat, ami a kivitelünk értékének kedvező megítélését jelenti.

KUKOVICS SÁNDOR
Juh Terméktanács

TÓTH PÉTER
KSH

STUMMER ILDIRÓ
AKI

JÁVOR BENCE
Hód-Mezőgazda Zrt.

Melléktermék, de talán nem mellékes

A gyapjúágazat helyzete, a felhasználás új lehetőségei

A gyapjú az egyik legfontosabb állati eredetű textilipari nyersanyag, ami jól hangzik egészen addig, míg hozzá nem tesszük, hogy a természetes alapú textilipari nyersanyag így is csak a töredékét teszi ki (a szálanyagok a textilipari nyersanyagainak összefoglaló neve). Mennyisége alapján a minőségi gyapjúból készült ruhák a luxus kategóriába tartoznak, amelynek megvan a vevőköre, ellenben a kevésbé jó minőségre nincs kereslet. Jogszabályi besorolása alapján állati eredetű melléktermék – és manapság a legtöbb gazda így is tekint rá –, olyan „szükséges rossz”, amire csak költeni kell az évente szükséges nyírás kapcsán, de hasznot nem hoz. Újabban viszont a ruhaipari felhasználáson kívül kezdik felfedezni a gyapjú egyéb felhasználási módjait, ami a jövőben talán mégis lehetőséget adhat a gyapjúnak, hogy hasznot hozzon a juhtartóknak. Ennek kapcsán beszélgettünk Jávor Bencével, a Quattro Gentili Kft. tulajdonosával, a Juh és Kecske Ágazatért Egyesület alapító tagjával.

A szakember érdeklődése a juhok, a juhágazat iránt egyértelműnek tűnhet, hisz édesapja, Prof. Dr. Jávor András rektori főtanácsadó a Debreceni Egyetemen a többi közt juhtenyésztést oktat, több könyvet is írt a témában, illetve ő az elnöke a Juh- és Kecske Terméktanácsnak (Juh Terméktanácsnak). Mégis, Jávor Bence, saját bevallása szerint, csak az egyetemen kezdett igazán érdeklődni a juhtenyésztés iránt, igaz innen már életre szólóan. Az egyetem elvégzése után először egy tejelő juhászatban dolgozott, majd bárányfelvásárlással kezdett foglalkozni, amit a mai napig végez, 2020 óta pedig gyapjúfelvásárlóként is tevékenykedik. Ahogy kissé ironikusan megjegyzi, a „legjobbkor”, mert éppen akkor kezdődött az ágazat lejtmenete a Covid-járványnak köszönhetően. A kereskedelem megállt, és csak lassan indult újra, jóval alacsonyabb árakkal, mint előtte.

A hazai gyapjúhelyzetre jellemző, hogy tiszta merinó állomány – amelyik a legjobb minőségű gyapjút adja – leginkább csak a törzstenyészetekben, illetve néhány merinó mellett elkötelezett gazdánál található. A termelőknél vegyes fajtájú, illetve keresztezett állomány van, amelynek gyapja is vegyes minőségű. Tiszta merinó gyapjúból tehát igen kevés van itthon, erre feldolgozót üzemeltetni, vele kereskedni nemigen éri meg. A felvásárlása mellett leginkább a termelők miatt döntött, akik bárányeladáskor mindig kérdezték: van-e lehetőség a gyapjú eladására is.

Kezdetben nem is tudott sokat a gyapjúkereskedelemtől, és még most sem tartja magát „öreg rókának” a szakmában, de sokat tapasztalt már eddig is. Azt mindenképp tudni kell, hogy a világ gyapjúpiacát az ausztrál piaci tendenciák határozzák meg. A gyapjú az ausztrál mezőgazdaság fontos terméke.

Jávor Bence: a pelletált gyapjú szerves trágyaként való alkalmazásában van lehetőség

A gyapjú jelenleg csak veszteséget termel a juhtartóknak

Ott állítják elő a legfinomabb, kereskedelmi kurrens 15-17 mikronos gyapjút is, amivel az árutözdén kereskednek. A piacuk exportorientált, szinte az összes megtermelt gyapjú kivitelre kerül. A fő felvevő piac Kína, így az ázsiai ország a másik, amelyik az árak alakulását befolyásolja. Európában Spanyolország és Portugália számít a legnagyobb merinógyapjú-előállító nemzetnek. Az ezekben az országokban előállított gyapjú intenzív fehér színű, emiatt szívesen keverik az alapanyag-előállításakor. A magyar gyapjú pedig, ami ugyan nem jelent nagy mennyiséget, de kiemelkedően jó szakítószilárdsága miatt szintén eladható. Sajnos az árak itt is alacsonyak, és a helyzeten az sem segít, hogy a jó

minőség aránya egyre csökken. Más európai országban nincs kiemelkedő mennyiségű merinógyapjú-előállítás, inkább a feldolgozóipar jelentős.

A magyar gyapjú évente előállított mennyisége körülbelül 2000 tonna, ami nem jelentős mennyiség, és mindig függ az anyajuh-létszámtól. Jelentős növekedésére sem lehet számítani belátható időn belül, tehát el kell fogadnunk, hogy nem vagyunk számottevő tényezők a világpiacon. Ilyen kis mennyiségre pedig hazai feldolgozó ágazat sem fog kiépülni, egyszerűen nem éri meg. Összehasonlításként Jávor Bence megemlíti egy angol gyapjúfeldolgozót, ahol évente 52 ezer tonna gyapjút dolgoznak fel. Tehát a hazai éves mennyiséget ott két hét alatt feldolgoznák.

A juhtartóknak jelenleg a gyapjú veszteség. A nyírás maga többre kerül, mint amennyiért a jó minőségű gyapjút el lehetne adni. Egy merinó juh nyírása – amely mintegy 4 kg gyapjút ad – az idén 650-1000 forint körül alakult. Ha átvételi ára 100-150 Ft/kg között van, könnyen belátható, hogy a gyapjú nyereséget nem hoz, inkább ráfizetés. Ráadásul a nemzetközi piac sem mutat érdeklődést, kivár, mert a piaci árak alakulását befolyásoló Kínában nagy visszaesés volt tapasztalható. Jelentősebb változás talán őszre várható, a raktárak ugyanis tele vannak textilipari alapanyagokkal, topszalagokkal, így pár hónap vásárlási kiesés nem okoz problémát a feldolgozóiparnak – fogalmaz a szakember.

A megvásárolt gyapjút Jávor Bencének a cég válogatóüzemében minőség szerint szétválogatják, ez a válogatott gyapjú kerül bálázva nyers gyapjúként továbbértékesítésre. Mosott gyapjúként jobb árat lehetne kapni érte, de itthon nincs gyapjúmosó se. Mosóüzemet talán érdemes lenne létrehozni, ahol a hazai gyapjú mellett bérmosás is vállalható lenne – már lesz rá igény –, ami akár működőképessé is tehetné a vállalkozást. Ugyanakkor a mosás a nemzetközi gyapjúpiac nagyon nehéz helyzetén nemigen változtatna. A hozzáadott érték javulna, a szállítási költség csökkenne, de a kis mennyisége ebben az esetben is problémát jelentene.

Jávor Bence arra is felhívja a figyelmet, hogy sajnos a kereskedelmi nehézségeket néhány szerencselovag próbálja kihasználni, és hamis ígéretekkel, hitelben viszik el a gazdától a nyers gyapjút. Ezeket a garancia nélkül elvitt tételeket – mivel nehéz, illetve kétséges

az exportértékesítés – később nem mindig fizetik ki. A szakember azt javasolja a juhászoknak, hogy vigyázzanak, kinek értékesítenek, és csak fizetési garanciák vagy fizetés mellett adják oda a „felvásárlóknak” a gyapjújukat.

Látva a gyapjú hazai helyzetét, Jávor Bence keresni kezdte az alternatív felhasználási lehetőségeket. A gyapjúból, a ruházaton kívül, számtalan egyéb terméket is gyártanak a sebtapaszon át a kárpitokig, szigetelőanyagokig vagy a talajtakaró mulcsig. Ő körbenézve úgy találta, hogy a pelletált gyapjú szerves trágyaként való alkalmazásában van potenciál. A feladat nem volt egyszerű, de ma már a gyártás küszöbén állnak. A nehézségek abból adódnak, hogy a gyapjú besorolása állati eredetű melléktermék, és az ide vonatkozó jogszabályok elég szigorúak a felhasználhatóságára vonatkozóan. Amíg például a pelletált marha- vagy csirketrágyára nem vonatkozik a teljes Clostridiummentesség, a gyapjúpellet nem lehet a baktériummal szennyezett. Így egy olyan hőkezelési eljárás kell átesnie a gyapjúnak, ami a baktériumot elpusztítja,

Készül a gyapjúpellet

de a gyapjúban található hasznos anyagokat nem. Természetesen ez az eljárás megemeli az előállítási költséget, amit szintén számításba kell venni a gazdaságos előállítás során, ismervé a magyar piac érzékenységet. Ezért is nehéz, rögs az útja az egyébként kiváló talajkondicionáló bevezetésének.

A termék nagyüzemi felhasználása nem gazdaságos, árban ugyanis nem veheti fel a

versenyt a műtrágyáéval, de a házi kerti, illetve az ökológódokozású gazdálkodók részére nagyon jó alternatívát jelent a piacon lévő növényi tápanyagok mellett. A termék a máshol nem felhasználható gyapjúból is készíthető, így az amúgy eladhatatlan gyapjúnak is értéket ad, ami javíthatja a textilipari alapú gyapjú árát is.

A gyapjúpellet nagy előnye az egyéb tápanyagpótló anyagokkal szemben, hogy vízmegtartó képessége igen nagy. Az előállítás során semmilyen adalékanyagot nem adnak hozzá, a termék, hőkezelés után, a pelletálóban kapja meg végső formáját. Fontos jellemzője, hogy a pH-értéke 8-9 körül alakul, így a talajok elsavanyodását is gátolja. Talajba forgatva annak szerkezetét is javítja, és a gyökerek körül tartja a nedvességet, anélkül, hogy megegetné azokat. Felhasználása gazdaságos, lebomlási ideje ugyanis 6-10 hónap, egy tenyészidőszakban elég egyszer kijuttatni. Az adagja körülbelül 50-100 g/m², ami elég gazdaságosnak tekinthető a felhasználás szempontjából.

Gátolja a talaj elsavanyosodását

A magyar gyapjúpellet jövője – a nemzetközi jó tapasztalatok ellenére – még nem megjósolható, mindenesetre lehetőséget nyújt az egyébként eladhatatlan vagy alacsony áron értékesíthető gyapjú felhasználására. Az egyre gyakoribb aszályok kezelésének is egyik módja lehet, mindenképpen figyelmet érdemel ez a hazai újdonság.

VÉTER TÍMEA

Negyedéves jelentés az EU bárány- és juhhústermeléséről

Az első negyedévben a bárány- és a juhhústermelés változatosan alakult a kiskérődző ágazat vezető uniós országaiban. Spanyolország, Franciaország és Görögország termelése csökkent az év során, míg más országok, például Írország, Olaszország és Hollandia többet termeltek. Összességében az öt legnagyobb bárányhús-előállító országban 1 százalékkal nőtt a termelés az előző évhez képest.

Az EU juhállománya 2017 óta lefelé ívelő pályán mozog, és az éves csökkenés üteme ez idő alatt felgyorsult. A továbbtartásra meghagyott anyajuhok száma meredeken csökkent Görögországban és Spanyolországban, ezzel szemben más országokban, például Franciaországban, Írországban és Németországban viszonylag nagyobb stabilitás tapasztalható.

A bárányárak az Európai Unió területén január óta viszonylag magasak maradtak. Eközben, hasonlóan Nagy-Britanniához, az ír árak az év elején különösen nagy nyomás alatt voltak, de márciustól kezdve erőteljesen emelkedtek. Az írországi piaci feltételek meggyeznek az Egyesült Királyságban tapasztaltakkal; külföldi szaklapok jelentése szerint a tavaszi bárányárak általában később kezdtek emelkedni ezekben az országokban, mint más jelentős uniós bárány- és juhhús-előállító országban.

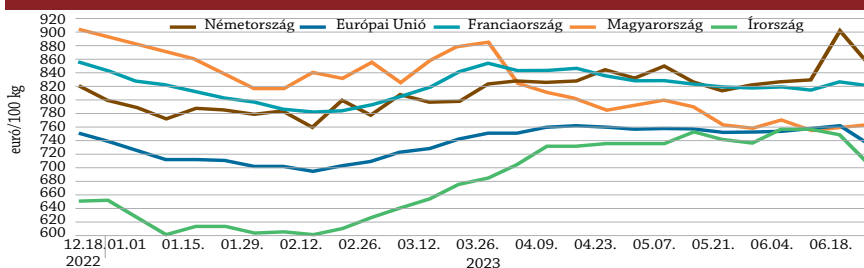
A brit árak a tavaszi emelkedést követően most a középmezőnyben helyezkednek el – hasonlóképpen a spanyol árakhoz. A hozamok azonban néhány hete szezonálisan csökkenő pályán vannak.

A piaci vélemények azt valószínűsítik,

hogy a harmadik negyedévben a kínálat növekedni fog, de az európai fogyasztói kereslet a juhhús iránt kissé visszafogottabb lesz, ami valószínűleg az inflációs nyomás is szerepet játszik. Új-zélandi elemzők szerint az európai kínálat jelenleg kielégíti a szükségleteket, miután az első negyedévben viszonylag erős volt az export. Emellett az EU-27 kereskedelmi adatai valóban jelentős növekedést jeleztek a behozatalban január-márciusban, mivel az Egyesült Királyság bárányai különösen versenyképesek voltak az Európai Unió piacán, de az áprilisi mennyiségek jelentősen visszaestek.

Összességében az EU juhhústermelésére vonatkozó 2023. évi kilátások szerint a 2022-es szinthez képest alig több mint 1 százalékkal csökken, amit a tenyészállat-állomány folyamatos csökkenése befolyásol. Az importot várhatóan továbbra is támogatja az alacsonyabb termelés és a versenyképes tengerentúli bárányár, de természetesen sok múlik majd az uniós fogyasztási szinteken, különösen a jelenlegi makrogazdasági feltételeket figyelembe véve. Kiemelendő, hogy az Új-Zélandról és Ausztráliából Kínába áramló bárány- és juhhús mennyisége idén jóval meghaladta a korábbi években tapasztaltakat, de továbbra is bizonytalan Kína Covid utáni fellendülése.

A nehézbarány árának alakulása, 2023

Megjegyzés: A tagállamok által közölt árak súlyozott átlagai

Állásfoglalás a laboratóriumban termesztett élelmiszerek ellen

Az 1,2 milliárd gazdálkodót tömörítő Gazdálkodók Világszervezete (WFO) a laboratóriumban termesztett/tenyésztett élelmiszerek elfogadása ellen foglalt állást, mert azok a gazdálkodók munkájából származó élelmiszerek alternatívájaként szolgálnak.

A szervezet közgyűlése által nemrégiben elfogadott állásfoglalás hangsúlyozza a fenntartható mezőgazdaság jelentőségét, és aggodalmának ad hangot a laboratóriumban termesztett/tenyésztett élelmiszerek globális élelmezés- és élelmiszer-biztonságra, az emberi egészségre, a kulturális örökségre és a gazdálkodó közösségek megélhetésére gyakorolt lehetséges hatásaival kapcsolatban. A WFO szerint a laboratóriumban termesztett/tenyésztett élelmiszerek emberi fogyasztásra előállított anyagok, szövetek vagy sejtek felhasználásával jönnek létre, és a természetben nagy mennyiségben nem fordulnak elő. A WFO szerint a gazdák „határozottan elutasít-

ják ezt a tudományos bizonyítékokat nélkülöző narratívát”.

A WFO szerint az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezetének (FAO) és az Egészségügyi Világszervezetnek (WHO) a közelmúltban kiadott, „A sejtalapú élelmiszerek élelmiszer-biztonsági szempontjai” című jelentése világossá teszi, hogy nincs megbízható bizonyíték a sejtalapú élelmiszerek és a mezőgazdasági termelők által előállított élelmiszerek összehasonlítására. Kijelentették: „A sejtalapú élelmiszerek tápértékét és azt, hogy hosszú távon milyen hatással lehetnek az emberi egészségre, még sok vizsgálatnak kell alávetni”.

A gazdálkodók szerepe alapvető fontosságú az ellenálló és fenntartható élelmiszerrendszerek kialakításában. A fenntarthatóság elérése magába foglalja a változatos mezőgazdasági rendszerek befogadását, a befogadás és az átláthatóság biztosítását, valamint a ku-

A World Farmers' Organisation, egy tagságon alapuló szervezet, amely a gazdák közösségét földrajzi határokon túl képviseli. A WFO küldetésének tekinti a globális gazdálkodói közösség képviseletét a mezőgazdasági ágazat jelenét és jövőjét befolyásoló nemzetközi folyamatokban.

tatás és az innováció előmozdítását a hagyományok megőrzése mellett. „A WFO nagyra értékeli az innovációt, és olyan megközelítést vall, amely alulról felfelé építkező, tudományos alapokon nyugvó és eredményorientált” – folytatódik a szervezet közleménye.

A szervezet együttműködésre szólította fel a gazdálkodókat, a kutatókat és az értékláncban érdekelt feleket az előttük álló kihívások kezelése, innovatív gyakorlatok és fenntartható megoldások kidolgozása érdekében az élelmiszerek fenntartható módon történő előállításának, feldolgozásának, forgalmazásának és fogyasztásának céljából.